

Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες*

Βασιλική Οικονομάκου, Πόπη Παπαζαχαριάκη, Μαίεσ Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

Η ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟ 1967

Εις την Ελλάδα, οι φρουροί της υγείας, ιατροί, ανέρχονται εις 13.049, ήτοι αναλογεί ένας ιατρός ανά 700 κατοίκους, έναντι 509 των ανεπτυγμένων χωρών και έναντι των 50.000 τών υπό ανάπτυξιν. Επίσης, εις την χώραν μας υπάρχουν 3.791 διπλωματούχοι αδελφαί νοσοκόμοι, 3.770 μαίαι, 2.421 βοηθοί νοσοκόμοι, 8.500 εθελονταί νοσοκόμοι και 2.182 Σαμαρείται. Παράλληλως, υπάρχουν 3.500 οδοντίατροι, 2.552 φαρμακοποιοί, 729 κτηνίατροι, 338 επόπται εξυγιάνσεως, 560 κοινωνικοί λειτουργοί, 167 φυσιοθεραπευταί, 19 διαιτολόγοι, 8 υγειονομικοί μηχανικοί και 1.253 προσωπικό νοσοκομείου.

Η αναλογία των ιατρών προς τον πληθυσμόν, συγκρινόμενη προς τα ανεπτυγμένα και υπό ανάπτυξιν κράτη, δείχνει ότι ευρισκόμεθα εις αρκετά υψηλήν στάθμην. Η άνισος, όμως, κατανομή ανά τη χώρα έχει ως αποτέλεσμα την μεγάλη έλλειψη ιατρών εις τας αγροτικές περιοχάς. Εις την περιοχήν Αττικής (Αθηνών) η αναλογία είναι ένας ιατρός ανά 325 κατοίκους, εις την Θεσσαλονίκην ανά 443, εις τον Πειραιά ανά 662, εις την Βοιωτία ανά 3.007, εις Ευρυτανία ανά 3.055 και εις Ηλεία ανά 3.148.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

Υπό του Υπουργείου Προνοίας ανακοινούται ότι κατά τον μήνα Μάϊο ελειτούργησαν καθ' όλην την επικράτεια 1.177 Αγροτικά Ιατρεία επί 1.727 προγραμματι-

σθέντων και 126 Υγειονομικοί Σταθμοί. Εξυπηρετήθησαν κατά το αυτό χρονικόν διάστημα 3.525.924 άτομα, εγένοντο δε συνολικώς 310.069 ιατρικά επισκέψεις. Παράλληλως, εις τους Υγειονομικούς Σταθμούς ενοσηλεύθησαν 1.248 ασθενείς και επραγματοποιήθησαν 1.653 τοκετοί, 16.045 εργαστηριακά εξετάσεις, 46.710 εμβολιασμοί, 17.918 αστυϊατρικά επιθεωρήσεις και 1.593 διαφωτιστικά ομιλίας.

Το 1969, από 21/11 γίνεται στο Σαντιάγκο της Χιλής το 15ο Συνέδριο της Δ.Σ.Μ. Το Συνέδριο αυτό επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, αλλά εξαιτίας της δικτατορίας δεν κατέστη δυνατόν. Με το Ν.Δ. 781/31-12-70 οι Σχολές Μαιών εντάσσονται στην Ανωτέρα Βαθμίδα Εκπαίδευσης και τον ίδιο χρόνο, με το Ν.Δ. 6522/70, ιδρύονται οι Σχολές Επαγγελματιών Υγείας στις οποίες περιλαμβάνεται και η Σχολή Μαιών ΚΑΤΕ.

Μ' αυτό το νόμο, τα επαγγέλματα υγείας στο θέμα της εκπαίδευσης περνούν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας. Οι σχολές ΚΑΤΕ άρχισαν να λειτουργούν από το Φεβρουάριο του 1974. Η υπουργική απόφαση Γ5γ/2640/3-12-71 τροποποιεί και συμπληρώνει τον εσωτερικό οργανισμό του Μαιευτηρίου "Αλεξάνδρα" και της Σχολής Μαιών.

Το 1972, από 28/10 έως 3/11 πραγματοποιείται στην Ουάσιγκτον των Η.Π.Α. το 16ο Συνέδριο της Δ.Σ.Μ., όπου κατατίθεται ο ορισμός της μαίας, ο οποίος εγκρίθηκε το 1973 από τη Δ.Ο.Μ.Γ. και την Ε.Ο.Κ. Ο ορισμός της μαίας έχει εγκριθεί από τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών

(I.C.M.) το 1972, τη Διεθνή Ομοσπονδία Μαιευτήρων-Γυναικολόγων (F.I.G.O.) το 1973, την Ε.Ο.Κ. για τις Κατευθυντήριες Οδηγίες Μαιών. Η μαία είναι πρόσωπο που έχει εισαχθεί κανονικά και έχει παρακολουθήσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα Μαιευτικής, αναγνωρισμένο στη χώρα που ανήκει, έχει συμπληρώσει με επιτυχία το πρόγραμμα σπουδών στη Μαιευτική και έχει τα προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση της Μαιευτικής.

Η μαία πρέπει να είναι ικανή για να παρέχει επίβλεψη, φροντίδα και συμβουλές στις γυναίκες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της λοχείας, να εκτελεί τοκετούς με δική της ευθύνη και να φροντίζει το νεογέννητο και το βρέφος. Αυτή η φροντίδα συμπεριλαμβάνει προληπτικά μέτρα, διάγνωση των ανωμαλιών στη μητέρα και στο παιδί, κλήση ιατρικής βοήθειας και εκτέλεση μέτρων ανάγκης σε απουσία ιατρικής βοήθειας. Η μαία έχει ένα εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο στην υγειονομική διαφώτιση όχι μόνο των ασθενών, αλλά και μέσα στην οικογένεια και στην κοινότητα.

Η εργασία της πρέπει να περιλαμβάνει εκπαίδευση κατά την εγκυμοσύνη και προετοιμασία γονέων, να επεκτείνεται δε σε ορισμένους τομείς Γυναικολογίας, Οικογενειακού Προγραμματισμού και Παιδικής Προστασίας. Μπορεί να εργάζεται σε Νοσοκομεία, Κλινικές, Υγειονομικές Μονάδες, στο σπίτι (Domiciliary Conditions) ή σε άλλες εργασίες.

Το 1973, στο Ν.Δ. 226/1973, αριθ. 8, ΦΕΚ 275, αναγνωρίζονται ως συντάξιμος χρόνος τα χρόνια φοίτησης στις Σχολές Μαιών. Ο νόμος δεν προέβλεπε να πάρει προέγκριση από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και με τη μεταπολίτευση δεν εφαρμόστηκε. Το Π.Δ. 274/8-4-74, καθορίζει ως ονομασία της Σχολής Μαιών "Βασίλισσα Φρειδερίκη", την Ανωτέρα Σχο-

λή Μαιών Μαιευτήριου «Αλεξάνδρα».

Τον Ιούλιο του 1974 αποκαθίσταται στην Ελλάδα το Δημοκρατικό Πολίτευμα. Το Δεκέμβρη του ίδιου χρόνου οι σπουδάστριες της Σχολής Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση" αρχίζουν απεργιακές κινητοποιήσεις. Εναρκτήριο ημέρα ήταν η 10η Δεκεμβρίου, ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συμμετείχαν και οι 170 σπουδάστριες της Σχολής, διεκδικώντας καλύτερους όρους διαβίωσης και εκπαίδευσης: 1 μήνα άδεια το καλοκαίρι, 15 ημέρες Χριστούγεννα και Πάσχα, 1 ρεπό την εβδομάδα, το ανώτερο 6 μήνες νυχτερινή υπηρεσία στα 4 χρόνια εκπαίδευσης, να αμείβονται στο 4ο έτος, να μην αποβάλλονται στο μέσον της εκπαίδευσης, καλύτερη διατροφή κατά τη νυκτερινή υπηρεσία κλπ. Μετά από 10 ημέρες απεργίας ικανοποιήθηκαν μερικά από τα αιτήματά τους, τελικώς, όμως, οι σπουδάστριες των 3 ετών συνέχισαν την απεργία επί τρίμηνο, πραγματοποιώντας και απεργία πείνας έξω από το Υπουργείο Υγείας, με αποτέλεσμα η Σχολή να κλείσει και άλλες από τις σπουδάστριες να συνεχίσουν στα Κ.Α.Τ.Ε. και άλλες στη Σχολή Μαιών του Μαιευτήριου "Αλεξάνδρα". Έμειναν μόνο 15 διπλωματούχες μαίες να συνεχίσουν την πρακτική τους άσκηση του 4ου έτους. Η Σχολή Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση" δεν λειτούργησε έως το Νοέμβριο του 1977, οπότε ανανεώμενη πλέον δέχεται νέα τάξη σπουδαστριών.

Με το Π.Δ. 445/16-7-75 "Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του Προγράμματος Εκπαίδευσης Μαιών", συμπληρώνεται το πρόγραμμα της θεωρητικής εκπαίδευσης μαιών με μαθήματα, που κρίνονται απαραίτητα για πληρέστερη κάλυψη των εξελικτικών αναγκών της επιστήμης: Οικογενειακός Προγραμματισμός, Κοινωνιολογία, Ψυχιατρική, Ψυχοπροφυλακτική, Βιοφυσική, Βιοχημεία κλπ.

Η δε πρακτική εκπαίδευση καθορίζεται στον ένα χρόνο σπουδών με συγκεκριμένο πρόγραμμα. Με υπουργική απόφαση, το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας καθορίζει το αναλυτικό ωρολόγιο πρόγραμμα εκπαίδευσης των μαίων. Με Π.Δ. αναγνωρίζεται ως τετραετής η φοίτηση στις Σχολές Μαιών. Στατιστικά στοιχεία του 1975, που αναφέρονται σε 10.000 τοκετούς από το 1935-1974, σημειώνουν μείωση της μητρικής θνησιμότητας: το 1935, 58 θάνατοι, το 1974 μόλις 2.

Από 17-27/6/1975 πραγματοποιείται στη Λοζάνη της Ελβετίας το 17ο Συνέδριο της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών. Πήραν μέρος 98 χώρες με 2.000 συνέδρους. Την Ελλάδα εκπροσώπησαν η κ. Χαρά Βογιατζάκη και η κ. Μανωλιά. Κατόπιν προσκλήσεως η κ. Βογιατζάκη παρακολούθησε ως παρατηρητής τη συνεδρίαση της Επιτροπής Μαιών της Ε.Ο.Κ. Υποστήριξε θερμά τη διεθνή αναγνώριση του διπλώματος της Ελληνίδας μαίας. Η πρόταση, τελικά, δεν ψηφίστηκε, γιατί θεωρήθηκε θέμα πολιτικής κάθε χώρας και το θέμα θα διευθετηθεί, όταν η Ελλάδα μπει στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Η εκπρόσωπός μας ανέπτυξε, επίσης, ότι θεωρείται απαραίτητος ο σαφής διαχωρισμός μαίας-αδελφής νοσοκόμου, αντιδρώντας στην πρόταση ότι *“κάθε διπλωματούχος αδελφή, μετά από ένα χρόνο συμπληρωματικής εκπαίδευσης να μπορεί να γίνει μαία”*. Ένα θέμα, που ακόμη δεν λύθηκε, που συνεχίζει να συζητείται και να διχάζει. Αξιοσημείωτο είναι ότι η Ελληνίδα μαία μέσα στη χώρα της, στην Ευρώπη και τον κόσμο, δεν άφησε ποτέ να αποφασίζουν χωρίς αυτή, γι’ αυτή.

Η κ. Βογιατζάκη εκλέγεται για τέταρτη φορά μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Διεθνούς Ομοσπονδίας Μαιών. Συμπέρασμα αυτής της συνάντησης είναι η

διεθνής και πάγια αναγνώριση του επαγγέλματος της μαίας, ως αυθεντικού επαγγέλματος και όχι ως ειδικότητας της διπλωματούχου αδελφής νοσοκόμου.

Το 1975, το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α., ομόφωνα με 660 ταμειακώς ενήμερα μέλη, βάζει ως βασικό στόχο την επανέκδοση του περιοδικού “ΕΛΕΥΘΩ”. Το Γενάρη του 1976 καταφέρνει να κυκλοφορήσει το 1ο τεύχος του, όπου το Διοικητικό Συμβούλιο προλογίζει την επανέκδοσή του.

“ΕΛΕΥΘΩ”

Η ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΜΑΣ

Η επανέκδοση του περιοδικού “ΕΛΕΥΘΩ” ήταν ένας από τους σημαντικούς στόχους μας. Γιατί ως όργανο επιστημονικής επιμόρφωσης, επαγγελματικής επικοινωνίας και ενημέρωσης του κλάδου μας, αποτελεί ένα ισχυρό μέσο προβολής του.

Η Ελληνίδα μαία, τοποθετημένη μέσα στην ελληνική κοινωνία μ’ ένα ρόλο τόσο χρήσιμο αλλά και τόσο υπεύθυνο και επίμοχθο, διάγει σήμερα και εργάζεται κάτω από συνθήκες, που οπωσδήποτε δεν ανταποκρίνονται στη σπουδαία και κοινωφελή προσφορά της.

Και ενώ αυτό το δεδομένο ισχύει γενικότερα, ειδικά για τις μαίες της υπαίθρου η κατάσταση επιβαρύνεται με πρόσθετα και ποικίλα προβλήματα, που κάνουν την άσκηση του επαγγέλματος περισσότερο επαχθή και επικίνδυνη, όταν είναι υποχρεωμένες –σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις– να εργάζονται χωρίς ιατρική κάλυψη, χωρίς ή με ελλιπή τα στοιχειώδη μέσα της εργασίας τους, έχοντας ν’ αντιμετωπίσουν, προσωπικά, όλο το βάρος και συνάμα τις ιδιόμορφες αντιλήψεις και αντιδράσεις της επαρχιακής ιδίως νοσητροπίας.

Η ευρύτερη επιστημονική ενημέρωση

της Ελληνίδας μαιάς, η εξύψωση και κατοχύρωσή της, είναι ο σκοπός των Σ.Ε.Μ. και συνεπώς η επιδίωξη του περιοδικού μας. Ο κλάδος μας απαιτεί διαρκή ενημερότητα και αναπροσαρμογή και το "ΕΛΕΥΘΩ" θα προσφέρει τα αναγκαία συμπληρώματα των γνώσεων από την αστειρευτική πηγή της διαρκώς εξελισσόμενης επιστήμης. Παράλληλα, η συνεχής εξέλιξη του ρόλου και της προσφοράς της μαιάς στην επιστήμη και την κοινωνία, προϋποθέτει και απαιτεί ανάλογη αντιμετώπιση και αναπροσαρμογή στην εκπαίδευσή της – με καλύτερους όρους εκπαίδευσης και φοίτησης στις Σχολές – στην επαγγελματική της αποκατάσταση, στις συνθήκες εργασίας της. Αλλά και ανάλογη προς την προσφορά της ανταπόκριση, στον τομέα της αμοιβής και της ασφάλισης.

Τιμούμε κάθε προγενέστερη προσπάθεια και προσφορά, κάθε προηγούμενο επίτευγμα, που απέβλεψε στην οργάνωση και την άνοδο του κλάδου, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στην ελληνική πραγματικότητα και να συμπορευθεί με τα διεθνή δεδομένα. Πραγματοποιήθηκαν αρκετά μέχρι τώρα. Όμως, παραμένουν πολλά ακόμη προβλήματα και κενά σε όλους τους τομείς, που προαναφέραμε. Η παρούσα γενιά των Ελληνίδων μαιών,

που έχει την τιμή και την ευθύνη της σκυτάλης, που παρέλαβε, έχει πολλά να πράξει και με σαφή αντίληψη της αποστολής της, έχει συνειδητοποιήσει το ρόλο της και απέναντι στην επιστήμη και στην κοινωνία και στον κλάδο.

Μία από τις σοβαρότερες επιδιώξεις μας είναι η συσπείρωση όλων των Ελληνίδων μαιών στους Συλλόγους τους, ώστε με τη δύναμη της ενότητας και της συνοχής να προχωρήσουμε σε κάθε νόμιμη αλλά και δυναμική διαδικασία, που θα απαιτηθεί, για την πραγμάτωση των δικαίων επιδιώξεων του κλάδου.

Το περιοδικό μας "ΕΛΕΥΘΩ", ως επίσημο όργανό του, αυτούς τους σκοπούς προορίζεται να υπηρετήσει. Και προτίθεται και φιλοδοξεί να είναι οδηγός, σύμβουλος και σύντροφος των Ελληνίδων μαιών. Η αφοσίωσή μας στο λειτουργημά μας, η επιμονή μας στις επιδιώξεις μας, η αγάπη και η συμπαράσταση του επιστημονικού μας κόσμου και της ηγεσίας του, μας παρέχει αισιοδοξία για την επιτυχία στις ευγενείς και κοινωφελείς επιδιώξεις μας. Μ' αυτές τις σκέψεις και τις προθέσεις χαιρετίζουμε τις μαιές όλης της χώρας και περιμένουμε από όλες τη θερμή και πλήρη συνεργασία και συμπαράστασή τους.

Ανακοίνωση Συνεδρίου

5th World Congress of Perinatal Medicine

Barcelona (Spain), September, 23-27, 2001

Venue: Palau de Congressos de Barcelona - Auda, Maria Cristina, s/n

Scientific Secretariat:

Sandiago Dexeus Fond Foundation

Passeig Bonanova, 67.08017 Barcelona - Spain

Fax: +34934.187.832

E-mail: fundacio@indexeus.uab.es

Web: www.dexeus.com